

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili

2016 yılında YJA Star ve HPG saflarında yaşamını yitiren Azîze ve Ferman Önkol kardeşlerin, Amed'in Licê ilçesine bağlı Birlik kırsal mahallesindeki Kêlesî mezrasında yer alan mezarlarına, 26 Ağustos 2025 tarihinde askerlerce müdahale edilmek istenmiştir. Aile fertlerinin aktardığına göre, bölgeye gelen askerler mezar taşlarında yer alan fotoğraflar, semboller ve yazılar nedeniyle mezarların kaldırılması gerektiğini söylemiş; "siz kaldırmazsanız biz yıkarız" tehdidinde bulunmuştur. Mezar taşlarının arkasındaki bayrak motifleri, kullanılan ifadeler ve kıyafetlere ilişkin sorular sorulmuş, bu ifadeler ve simgelerin kim tarafından konulduğu araştırılmış, mezarları yapan taş ustası da dahil olmak üzere aile bireyleri açık biçimde tehdit edilmiştir. Askerler, aileye İçişleri Bakanlığı tarafından savcılığa mezarların kaldırılması yönünde bir talimat iletildiğini de beyan etmiştir.

Söz konusu durum, sadece bir mezar taşına değil; Kürt halkının yasına, inançlarına ve toplumsal belleğine yönelmiş sistematik bir saldırının göstergesidir. Gömülme hakkı ve yas tutma hakkı, en temel ve evrensel insani haklardan biridir. Bu hakka yönelik müdahaleler, yaşam hakkının devamı niteliğinde kabul edilir.

Demokratik toplumun ve barışın en önemli dayanaklarından biri; geçmişe saygı, yas tutma hakkına müdahale edilmemesi ve ölüyle dahi kavga etmeyen bir hukuk anlayışıdır. Mezar taşlarının parçalanması, ölüye yönelik sembolik şiddet; yaşayanları da hedef alan ideolojik bir sindirme aracına dönüşmektedir.

Bu tür müdahalelerin, toplumsal barış ve demokratik çözüm arayışlarını sabote etmeyi amaçlayan bilinçli bir provokasyon niteliği taşıdığı açıktır. Barış, ancak geçmişin acılarına saygı göstererek, her bireyin yasına ve hatırasına hak tanıyarak inşa edilebilir.

Bu bağlamda;

1. İçişleri Bakanlığı tarafından 26 Ağustos 2025 tarihinde Licé'deki söz konusu mezarların kaldırılması yönünde savcılığa resmi bir talimat verilmiş midir? Bu talimatın yasal dayanağı nedir?
2. Mezarlıkta yer alan yazı, kıyafet, fotoğraf ve semboller hangi mevzuata göre suç unsuru sayılmaktadır?
3. "Mezarları siz kaldırmazsanız biz yıkarız" şeklinde aileye yöneltilen tehditle ilgili Bakanlığınızın bilgisi ve talimatı var mıdır? Bu tehditleri yapan güvenlik personelleri hakkında herhangi bir işlem başlatılmış mıdır?
4. Mezarlıkta kullanılan taşları hazırlayan mezarcıya yönelik yapılan baskı ve tehdit iddiaları araştırılmış mıdır? Bu kişinin ifadesi alınmış mıdır?
5. Türkiye genelinde son 10 yılda kaç defa mezar, mezarlık veya mezar taşı hakkında kolluk kuvvetleri tarafından işlem yapılmıştır? Bu işlemler hangi illerde gerçekleştirilmiştir?
6. Mezarlıkların içeriğine müdahale edilmesini öngören, sembolleri suç sayan herhangi bir mevzuat mevcut mudur? Mezar taşlarındaki ifadeler nedeniyle vatandaşlara soruşturma veya yaptırım uygulanması Anayasa'ya uygun mudur?
7. Mezar hakkına yönelik bu yaklaşımın toplumsal barışı zedelediğini düşünmüyor musunuz? Bakanlığınız, böylesi uygulamaların Türkiye'deki Kürt yurttaşlar nezdinde travmatik etkiler yarattığını ve demokratik çözüm iklimini baltaladığını değerlendirmekte midir?
8. Bu olay özelinde, askeri personelin mezar taşlarını fotoğraflamasının amacı nedir? Bu görüntüler nerede ve ne amaçla kullanılacaktır?